

ΝΟΥΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 22 Φεβρουαρίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 84

ΤΡΕΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΙΧ

Η ΒΡΥΣΟΥΛΑ

Τραγουδιστής δὲν ἐπλάσε γλυκύτερο σκοπὸ,
Μηδὲ τ' ἀπόδωκε ἐλάλησε τραγουδὶ ἐρημικὸ,
Σὰν τῆς καλῆς Βρυσοῦλας μου τὸ μαρμαρένιο στόμα:
Γιατὶ ὅ,τι ἐτόυτη ἐλάλησε κι ὅσα λαλάει ἀκόμα
Μὲ τὸ νερὸ τὸ γάργαρο, τὸ κρύσταλλο νεράκι,
Μεθ' ἀπ' τάνηλιο του τὸ χῶμα
Δροσιά 'στὰ χεῖλη γίνονται, 'στὰ λούλουδα ρυάκι...

..

Τραγουδιστής δὲν ἐπλάσε γλυκύτερο σκοπὸ
Μηδὲ τάνδον ἐλάλησε τραγουδὶ ἐρημικὸ,
Σὰν τῆς καλῆς Βρυσοῦλας μου τὸ πρόθυμο ἀχειλάκι:
Γιατὶ ὅ,τι ἐκείνη ἐλάλησε κι ὅσα λαλάει ὡς τόρα,
Κάποιο τὰ λέει παράξενο τῆς μοναξιάς πουλάκι
Μαρμαρωμένο πᾶσαν ὥρα
Στὰ στήθη ποῦ δὲ μπόρεσε νὰ φῆη τᾶγριο γεράκι...

..

Κ' εἶναι ἡ Βρυσοῦλα μου, ἡ τρελλὴ τοῦ κήπου μου
[μανούλα,
Ποῦ ὅλα ποτίζει τὰ δεντρά κι ὅλα του τὰ λουλούδια.
Κ' ἐνῶ μοσκομυρίζουνε, γεμάτ' ἀπὸ δροσεύλα,
Κ' ἐνῶ συχνοπεθαίνουνε, πάντα τοὺς λέει τραγούδια:
Μὰ κι ὅταν τὸ χυνόπωρο μὲ βιά ὅλα ξεφυλλίσουν
Καὶ τὰ πουλάκια ὅλα τάφισουν,
Μονάχα γλυκοτραγουδεῖ μερόνυχτα ἡ Βρυσοῦλα,
Τρελλὴ Μανούλα!

Σπέτσες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΠΑΤΕΡΝΟΣΤΡΟ ΚΑΙ ΣΙΑ

Τὸ πατριωτικὸ μας Ἄστεροσκοπεῖο ἐσημείωσε τὴν περασμένη βδομάδα μιὰ σημαντικὴ ἀνακάλυψη. Στὸν ἐθνικὸ μας ὀρίζοντα, στὸν πανέρημο κι ἀσβολωμένο, ἐλαμψε ξαφνικὰ κι ἀπάντεχα ἕνα πρῶτου μεγέθους ἀστὴρ: ὁ Πατερνόστρο. Ὁ Ἴταλὸς δημοσιογράφος καὶ λόγιος μίλησε ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ «Παρνασσοῦ» γιὰ τὴν προγονικὴ μας δόξα. Καὶ τὸ πυκνὸ κι αἰσθαντικὸ ἀκροατήριό του τόσο συγκινήθηκε ποῦ ἄρχισε τὰ δάκρυα. Καὶ δὲν εἶχε ἀδικο. Εἶναι καιρὸς—πολὺς καιρὸς ἀλοίμονο!—ποῦ τὸ φιλελληνικὸ λιθάνι ἀκριβῆνε φοβερὰ στὶς ἀγορὲς τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἐρχονται πλέον ἀποκεῖ παρά ἀπελπισμένα ψιθυρίσματα καὶ διπρόσωπες συμβουλὲς καὶ φοβερίσματα γιὰ μᾶς, τοὺς ζηλευτοὺς ἀπογόνους τῶν Σαλαμινομάχων. Τὰ παινέματα γυρίσανε στὸ βρισίδι. Οἱ διά-

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

φοροὶ προσκυνητὲς τῆς προγονικῆς σοφίας μας ἀπολιπίστηκαν πῶς θὰ ἴδουν νέους Ἀριστοτέληδες καὶ Πλάτωνες στὰ χῶματά μας· καὶ θέλουν νὰ συντρέψουν κάτω ἀπὸ τὴ φτέρνα τους ἐκεῖνο ποῦ μὲ τὸσον ἐθουσιασμὸ ἐδημιούργησαν. Κ' ἐμεῖς ποῦ μόνον μὲ τὰ παινέματα καὶ τὸ θαυμασμὸ τους ζήσαμε, σὰν ἑτερέφωτα σώματα, πινηγάμε τώρα στὴ θλίψη καὶ στὸν ἐξευτελισμὸ. Νὰ δμως ποῦ προβαλε, καλοθελητὴς μας ὁ Ἴταλὸς, νὰ μᾶς παρηγορήσῃ. Καὶ μάλιστα τόσο προθυμήθηκε νὰ φανῇ εὐγενικὸς στὸς ἀμοιρους ἐμᾶς, ποῦ δὲν ἐδίστασε νὰ λούσῃ πατόκορφα καὶ τὸν ἴδιον ἀντιπρόσωπο τῆς μεγάλης πατρίδας του.

Ἄξιός ὁ μισθός του. Ἐγὼ προσωπικῶς δὲν τὸν γνῶρισα οὔτε τὸν ἀκουσα τὸν ἱππότη μας. Μὰ οὗτ' ἐχῶ ἀφορμὴ ν' ἀρνηθῶ τὴ μόρφωση καὶ τὴν καλαισθησία ἐκείνων ποῦ τὸν ἀκουσαν. Εἶπαν κ' ἔγραψαν πῶς εἶναι δυνατὸς καὶ θελκτικὸς ρήτορας καὶ τὸ πιστεύω. Πιστεύω ἀκόμα πῶς τὰ φιλολογικὰ του ἔργα εἶναι ἴσα καὶ περτότερα ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς ζωῆς του. Πῶς ἀγόρασε μιὰ μεγαλὴ προσωπίδα κ' ἔσπειρε ἀθάνατη τὴν εὐθυμία τῆς φυλῆς του στὴν ὁδὸν Σταδίου δὲν τὸ φιλονεικῶ. Πῶς τραγούδησε μαγευτικὰ μέσα στὰ σαλόνια τὰ Ναπολιτάνικα τραγουδάκια καὶ λατρεύει δλεψύχα τὴν πα-

τρίδα τοῦ πνεύματος δὲν τ' ἀρνιέμαι. Λέω καὶ μπράβο του μάλιστα. Μπράβο του, μπραβίσιμο, μπραβισιμώτατο, ἀν τὸν εὐχαριστεῖ. Ὅμως θὰ λάβω τὸ θάρρος νὰ τοῦ δώσω κ' ἐγὼ μιὰ συμβουλὴ. Συμβουλὴ ἀδερφικὴ, ἀφοῦ προαιώνια μᾶς δένει ἀδερφοσύνη Ἴταλὸς καὶ Ἕλληνας. Νὰ φύγῃ γρήγορα γιὰ τὴ ζηλεμένη πατρίδα του. Καὶ σὰν φτάσῃ ἐκεῖ νὰ μὴ γελάσῃ σατανικὰ γιὰ τὶς ἀδυναμίες καὶ τὶς ἀλαφρομυαλιές μας. Νὰ πιστέψῃ—ἀν θέλῃ—πῶς ἡ αἰσθηματικὴ μούχλα ποῦ τὸν ἐτριγύρισε τόσες μέρες καὶ βέβαια τοῦ ἤφερε τὴν ἀσφυξία, δὲν εἶναι κ' ἡ ἀληθινὴ ἐκδήλωση τοῦ τόπου μας. Κάτου ἀπ' αὐτὴν, ὅπως κάτου ἀπὸ τοὺς φωσφορισμοὺς τῶν τάφων, γίνεται κάποιον ξύπνημα καὶ κάποια ἀνάπλαση. Εἶναι ἀληθινὰ μικρὴ ἀκόμα καὶ δυσκολοξεχώριστη γιὰ τὸ κάθε μάτι, ὅπως δυσκολοξεχώριστες ἦσαν οἱ προσπάθειες ποῦ προηγήθηκαν στοῦ Λαζάρου τὴν ἀνάσταση. Εἶνε ὁμως σημαντικὴ. Καὶ αὐτὴ δὲν ὑποφέρει πλέον καλοπιάσματα καὶ παρηγορίες. Δὲ θέλει τὰ λιθανίσματα καὶ θαυμαστικά. Γιατὶ ξέρεῖ—ὅπως θὰ ξέρεῖ καὶ αὐτὸς ἀν εἶναι ἀληθινὸς Ἴταλὸς—πῶς τίποτα δὲν θὰ κέρδιζε ἡ πατρίδα του μὲ τοὺς Σκιπίωνες καὶ τοὺς Βεργίλιους τῆς ἀν δὲν τύχενε σύγκαιρα ἕνας Καβούρ καὶ τὸ πολιτικὸ συμφέρον Ναπολέοντα τοῦ Γ'.

Καὶ ἄλλη μιὰ συμβουλὴ. Ἄν θελήσῃ πάλι καμμιά φορὰ νὰ πατήσῃ τὰ κλασσικὰ μας χῶματα ν' ἀφήσῃ σπῖτι τοῦ τῆ φιλελληνικῆ ἀρματωσιά. Ἀλλάξαμε, — δόξα σοι ὁ Θεὸς — καὶ τὸ περὶ μας ἀργάστηκε τόσο ποῦ νὰ μὴ τὸν τρυποῦν τὰ βέλη τῶν καλοθελητῶν μας. Ἄν ἀληθινὰ μᾶς ἀγαπᾷ, ν' ἀφήσῃ τοὺς προγόνους μας ἡσυχους καὶ νὰ πάρῃ ἕνα βούνευρο γιὰ μᾶς. Ἄν ἀνέβῃ πάλι στὸ βῆμα τοῦ «Παρνασσοῦ» νὰ λιποθυμήσῃ ὄχι τρανολαλῶντας τὴ σοφία τῶν ἀρχαίων — ποῦ κανεῖς ὡς τόρα δὲν τὴν ἀμφισβήτησε. Νὰ σκυλιάσῃ λέγοντας τὶς πομπές μας. Γιατὶ δὲ μᾶς χρειάζονται στὸ ἐξῆς φιλέλληνες. Μισέλληνες θέλουμε. Ἦρθε καιρὸς ποῦ ὁ Σιλβεστρέλλη κι ὁ Φαλμεράγερ μᾶς εἶναι χρησιμώτεροι κι ἀπ' αὐτὸν τὸ Θῆρσιο. Δὲν εἴμαστε παιδιὰ, ὄχι. Εἴμαστε ἄντρες καὶ θέλουμε ν' ἀκούμε τὴν ἀλήθεια σὰν ἄντρες. Στραβά πᾶμε, λοξὰ γυρνᾶμε, σερνόμαστε τῆς κοιλιᾶς σὰ φεῖδια καὶ σὰν ἐρπετά. Πέστε το νὰ σᾶς τὸ χεροκροτήσουμε. Τὶ μᾶς τσαμπουνάτε νυχτόημερα γιὰ τοὺς παλαιούς; Ἐκεῖνοι πέρασαν καὶ πᾶνε. Πρόγονοί μας ἦσαν, δὲν ἦσαν — τί μᾶς ὠφελῶν; Στάχτη στὰ μάτια μας ἔγειναν, χάσις καὶ μᾶς ἐκοίμησαν. Βγάλτε τους, βγάλτε τους ἀπὸ πάνου μας. Λύστε μας τὰ διαμαντένια δεσμάτα ἀφοῦ μόνον μᾶς δὲν μπορούμε νὰ τὰ λύσουμε. Κάμετέ μας νὰ νοιώσουμε τὸ Ἐγὼ μᾶς, ν' ἀκούσουμε τὴ φωνὴ μᾶς, νὰ αἰσθανθοῦμε τοὺς σπασμοὺς τῶν

νεύρων μας, ν' άπεικάσουμε τόν παλμό της καρδιάς μας, νά βρούμε της ψυχής μας τά ιδανικά. Γιατί τάχα σέ στιγμή χυδαιότητας πιάστηκε ή γεννήθηκε ο Σιλβιστρέλλη; Μήπως γιατί έμαθε πιστά νά υπηρετή τους σκοπούς της πατρίδας του; Νά κάνει τδ άσπρο μαύρο και τδ μαύρο άσπρο όταν τόν συμφέρει; Τδ καθήκον του έκαμε. Κ' έμεινε σ' έμάς τδ καθήκον ν' άποδείξουμε τδ αντίθετο. Και νά τ' άποδείξουμε όχι με ξεφωνητά παρά με άλήθειες. Όχι με τή μορφή μας παρά με τήν ψυχή μας. Είμαστε Σλαβί, Βλάχοι, Όστρογόθοι, Άτσιγγανοί; Είμαστε, ναι. Ούνος ήταν κι ο Άττίλας μά έκαμε τή Ρώμη σας νά τρέμη και τόν Πάπα σας νά συρθή γονατιστός μπροστά του. Άς δείξουμε κ' έμεις τήν ψυχή μας και τότε καθήστε νά μιλάτε για τήν πηγή και τδ σάϊ της. Μά ως τότε δέ θέλουμε φιλέλληνες. Εόνουχιστές δέ μάς χρειάζονται. Πέρασαν και πέρασαν ως τώρα κόπια κ' έσπειραν στδ διάβα τους μοιρολάτρες, ζητιάνους και όμφαλοσκόπους άκαμάτες. Δέ θ' άρηθώ πώς ήταν άπ' άρχης στδ αίμα μας ή ψώρα. Μά και τδ δικό σας θυμιατήρι μάς τήν έκαμ. άγιάτρευτη. Προτιμώμαι λοιπόν τους μισέλληνες. Τά λόγια τους, τά πικρά και τ' άδικα-μπορεί νά καταντήσουνε κεντρί μιά μέρα κα, νά ξανάφουν θαυματοργό τδ αίμα μας.

Άπό τά ναουρίσματα της γιαγιάς μου προτιμώ τή βέργα του πατέρα μου.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

NOBALIS

ΟΙ ΥΜΝΟΙ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

III

Μιά φορά που έχυνα πικρά δάκρυα, που ή έλπίδα μου σκορπιζονταν λυωμένη σέ θλίψη και στεκόμωνα μονάχος στδν ξηρό λόφο που έκρυβε σέ στενό και σκοτεινό χώρο της ζωής μου τή μορφή μονάχος όπως δέν βρέθηκε ακόμα κανένας πλειό μονάχος, πιασμένος από ανέκφραστη στενοχώρια, αδύνατος, με μόνο μιά σκέψη της αθλιότητας ακόμα: —καθώς κύτταξα εκεί γύρω μου για βοήθεια και νά προχωρήσω δέ μπορούσα ούτε νά γυρίσω και μ' άτέλειωτη λαχτάρα κρεμνιόμωνα σέ ζωή πώ-

φευγε και δδώντανε: τότε ήρθε από γαλάζια μάκρη άπ' τή ύψη της παλινός μου εύτυχίας άξαφνο σκοτεινιάσμα και με μάς έκοψε τδ δεσμό του φωτός. Μακριά έφυγε ή γήινη μέγαλοπρέπεια κ' ή λύπη μου μαζί της, κ' ή μελαγχολία μου χύθηκε σέ νέο άνεξερεύντο κόσμο.

Σύ της νύχτας ένθουσιασμέ, έπνε τούρανού ήρθες σέ μένα: ο τόπος άλαφρά άνασκηώθηκε, από πάνω άπ' αυτόν φτερούγιζε τδ έλευθερωμένο, άγέννητο πνεύμα μου. Σύγνεφο σκόνης γίνεκε ο λόφος κ' άνάμεσα στδ σύγνεφο είδα τά φωτισμένα χαρακτηριστικά της άγαπημένης.

Στά μάτια της βρισκότανε ή αιωνιότητα, έπιασα τά χέρια της και τά δάκρυα γενήκαν δεσμός λαμπρός κ' άδιάσπαστος. Χιλιάδες χρόνια σά καταγιόδα έφυγαν μακριά. Στδ λαιμό της έχυνα στδ νέα ζωή δάκρυα μαγευτικά. —Ήταν τδ πρώτο και μόνο μου όνειρο και πρώτ' από τότε νοιώθω πίστη αιώνια κ' άμετάβλητη στδν ούρανό της νύχτας και στδ φώς του: τήν άγαπημένη.

ΝΥΧΤΟΠΟΥΛΑΙ

ΚΑΤΑΚΕΦΑΛΑ

Μοναρχικά δέν ήτανε τά άρθρα της «Έστίας» κ' άδικα της ριχτήκανε οι «θεσμομανείς» πατριώτες. Ήτανε άρθρα άντικοινοβουλευτικά, που θά πούνε πατριωτικά, γιατί χτυπούσανε τή φοβερή αυτή ρουσφετοφάμπρικα που τή λένε Βουλή, μά που τίποτ' άλλο δέν είναι παρά μιά άνάθρα από τήν όποιαν ξεχύνονται άδιάκοπα, χρόνια και χρόνια τώρα, όλες οι κακίες κ' όλες οι συμφορές που καταπλημμύρισαν αυτόν τόν τόπο.

Μοναρχία δέν ζήτησε ή «Έστία» γιατί δέν βλέπει πουθενά τόν ίκανό Μονάρχη. Άν τόν έβλεπε, θά τήν ζητούσε, είμαστε βέβαιοι, γιατί ξέρούμε τις άρχές που έχει—άρχές άντιδημοκρατικές κ' «αντικυκλοφορικές»—άρχές που τήν κάνουν νά βλέπη πιό ξάστερα από κάθε άλλη έφημερίδα τά χάλια μας, που τά χρωστάμε όλα στδ χιλιοκουρελιασμένο Σύταγμα μας και στδν Συνταγματικό λεπροκομείο της όδου Σταδίου.

Τά άρθρα αυτά από καιρό τριγυρνάνε όλοζώντανα μέσα στά γραφεία της «Έστίας» από χρόνια άγωνίζονται νά σπάσουν τις πόρτες και νά πεταχτούνε έξω για νά αναπνεύσουν τόν καθαρόν άέρα, και μόλις τώρα τ' άποφάσισαν νά μισανοίξουν τά παρά-

θυρα και νά βγάλουν έξω, δειλά δειλά, τδ κεφάλι τους.

Τά είδαμε και μεις, μά δέ θά τά χειροκροτήσουμε, και μη μάς πόνετε με τις πέτρες, ώ Συνταγματοδρεμμένοι πολίτες. Έτσι που βγήκαν καλύτερα νά μήν έβγαίνουν. Και τά παράθυρα καλύτερα νά τάφιναν σφαλιστά, αφού δέν είχαν τδ κουράγιο νά τάνοίξουν διάπλατα και νά δείξουν άπ' αυτά δλακαίρο τδ άναστημά τους. Καλύτερα νάμειναν μέσα στά γραφεία της «Έστίας» ακόμα, όπως έμειναν τόσα χρόνια, όσο νάποχτήσουν τδ κουράγιο αυτό.

*

*

Με τή γλώσσα και με τόν τρόπο που μίλησαν τά άρθρα αυτά, σέ ποιούς μίλησαν; Σέ μάς τους λίγους που κατορθώσαμε νά τά νοιώσουμε και που δέν περιμέναμε νά μάς ξεσκεπάσει ή «Έστία» μ' αυτά τδ μεγάλο κοινοβουλευτικό καζάνι για νά δούμε τά βρωμοσκούληκα που βράζουν μέσα του—και στους άλλους, πούναι λίγοι πάλι κ' αυτοί κ' άρπαζαν με λαχτάρα τά άρθρα της για νά δημοκοπήσουν μ' αυτά, για νά σαλιαρίσουν για θεσμούς και για Συντάγματα και για έλευθερίες λαού, σκλαβωμένου στά βρωμερά τους συμφέροντα, και για νά παρουσιαστούνε μιά φορ' ακόμα στά μάτια του λαού αυτού, του θεόστραβου, που με τά ίδια τά βρωμόχερά τους τού τάβγαλαν τά μάτια, για κηδεμόνες κ' άντιλήπτορες.

Λίγοι λοιπόν τά είδαν τάρθρα αυτά, που δέν είχαν και καμμι' άνάγκη νά τά δούν. Κι' ή πολυς ό κόσμος, που ίσια ίσια έπρεπε νά τά δει και νά φωτιστεί, δέν είδε τίποτα, γιατί του μίλησαν μιά γλώσσα ψεύτικη που δέν τήν έννοιωσε, γιατί του τά έπρόσφεραν όχι σκέτα και άγνά, μά με γαρνιτούρα από έπιτηδευμένες φράσεις κ' από ρητορικές άποστροφές κ' από κάθε είδους δημοσιογραφικές κονσέρβες που κατορθώνουν νά σκεπάζουν τήν Άλήθεια—όταν, έννοείται, υπάρχει και Άλήθεια από κάτω άπ' αυτά—και νά μή τήν αφήνουν ούτε τήν άκρη της μύτης νά δείξη.

*

*

Άν είχε σκοπό νά κάνη καλό ή «Έστία», κ' όχι μονάχα νά προκαλέσει συζήτηση με τους δημοκόπους συναδέλφους της, έτσι έπρεπε νά μιλήσει: Άπλά, ξάστερα, τσεκουράτα. Νά χτυπήσει κατακέφαλα τή Βουλή. Νά δείξη στδ λαό τις άλυσσιδες που του μαστορεύουν εκεί μέσα. Νά ζητήσει τήν συντρομή του κατά των Ρωμιών αυτών Βουλγαρών που τόν άτιμάζουν σήμερα. Νά του φωνάξη πώς

2) ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΤΥΦΛΑ

(συνέχεια)

Τέλος ρούφηξε ό,τι είχε άπομείνει στδ παγούρι, και σηκώθηκε και κίνησε για τδ χωριό. «Έχει ο Θεός, έλεγε γυρίζοντας, θά τδ βολέψουμε κ' αυτό πίνω από λιγώτερο και βγάξω τδ χειμώνα' κατόπι βλέπομε». Άμα τελείωσε αυτό τόν λογαριασμό, έφτασε στδ χωριό.

Αυτή τή φορά όμως δέν πήγε νά καθίση κάτω από τόν πλατάνο της Έκκλησίας, όπου ξαπόστνε πάντοτε, όντας γύριζ' από τ' άμπέλια κ' έλεγε τόσα καλά χαμπάρια για τού καθενός τδ χτήμα, μόνο τράβηξε ίσια στδ σπίτι του. Δέν τόν άφηνε ή καρδιά τόν καημένο τόν παπά νά καθίση στδ ίδιο τδ μέρος, και νά διηγηθί άπ' εκεί τδ κακό που είδαν τά μάτια του. Έκρινε μόνο με τόν προστδ του χωριού, που 'χε βγή επίτηδες και τόν περίμενε για νά πάρη τήν άπόφαση. Ό προστδς ύστερα τδ 'πε στ' άργαστήρια, και γιόμισε με μιάς τδ χωριό. Άπό τους

πρώτους μάλιστα, που πήραν τδ χαμπάρι ήταν κ' ή κυρά πρεσβυτέρα.

Γ.

Όνας πήγε ο Παπασπύρος στδ σπίτι, ή παπαδιά του έλειπε, κ' έλειπε ώρα πολλή. Πήγε νά διηγηθί πρώτ' πρωί στδς γειτόνισσες τδ ένορο, που είχε ιδη για τ' άμπέλια. Άμα άκουσε όμως τόν έρχομό του παπά, έτρεξε κ' εκείνη στδ σπίτι για νά τόν παρηγορήσει και για νά του καυχιστεί δά όπως καυχιόνταν πάντοτε, για τήν καρδιά της τήν καθάρια και για τήν άθωά της τήν ψυχή, που προφήτευσε όλα τά γενόμενα. Ό παπās όμως δέν είχε δρεξη ν' άκούση και τώρα τες συνειθισμένες τες γλυσιές της παπαδιάς, και, πριν του άνοίξη τή φυλλάδα, της έκοψε τδ βήχα.

—Για πέ μου, παπαδιά, της λέει, άν κάμωμε οικονομία, θά μπορούσαμε νά βγάλωμε τδ χειμώνα με τδ κρασί που έχομε; Έγώ λογάριζα νά περάσωμε ως τ' Άγιαντριά. Ός πόσο νάχη τδ βουτσι ακόμα μέσα;

—Άμ' στάσου δά, εύλογημένε, τ' άπλογιέτ' εκείνη, νά σέ ρωτήσω νά μου πης πρώτα τά μαντάτ' όπ' τ' άμπέλια, και τδ κρασί, όσο άφησες, στδ βουτσι είναι, δέν τδ πίνει κανένας.

—Τι μαντάτα και ξεμαντάτα γυρεύεις. Στ' άμπέλια

μόνον κούτσουρα έμειναν. Κύταξε, λοιπόν, νά κάμωμε οικονομία στδ κρασί.

—Τώρα βάλθηκες νά κάμης τήν οικονομία, παπά μου; Ός τώρα που ήσουν; Δέν ξέρεις τδ μύθο που λέει πως τά καλά τά παιδιά πριν πεινάσουν μαγεράουν; Θαρρώ πως με τδ κρασί που έχει τδ βουτσι τδ μήνα δέν τόν βγάξεις.

Έίχε στενοχωρηθί πολύ ο φουκαρής ο Παπασπύρος και με τδ κακό που έπαθαν τ' άμπέλια, μά τά τελευταία τά λόγια της παπαδιάς τόν άντερκόψαν. Νά μήν έχη κρασί, λέει νά βγάλη τδ μήνα; Άλλ' αυτό ήταν φοβερό, ήταν πράμα, που δέ μπορούσε νά χωρέση στδ κεφάλι του παπά.

—Μπρέ έλα στά σωστά σου, εύλογημένη, της λέει, και μη μου κουβεντιάζεις παραμύθια, και μου κάμεις τδ μυλό μου άνω-κάτω. Έγώ σου είπα πως έλογάριαζα νά περάσω ως τ' Άγιαντριά, κ' έσύ μου λες τέτοια λόγια;

—Ός τ' Άγιαντριά, λέει; χά, χά, χά! Σά δέν πιστεύεις, παπά μου, νά, άναψε δαδί και κατέβα στδ κατώ' νά ιδης. Άμ τι ξέχασες που κουβαλούσες άκοπα τόν ένα και τόν άλλο και ξεδούσαμε με τες όσάδες τδ κρασί; ή θαρρείς πως τδ βουτσι θά γένουταν πηγάδι; Νά τδ πινω τδ εύλογημένο, θά 'λεγες που τδ 'σωσα έγώ, μά έσύ ξέρεις, που δέν τδ βάνω στδ στόμα μου καθόλου.

Άλλά τότε πως έζηγιούνταν αυτό τδ μυστήριο, ο πα-